

Sluttrapport

Bakgrunn og historikk

Områdeløft Tøyen har vært et fem år langt samarbeid mellom Oslo kommune og staten. Samarbeidet kom i stand etter at bystyret i 2013 i sak 178/13 *Nytt Munch-museum med Stenersenmuseets samlinger* vedtok at det skulle bygges et nytt Munch-museum i Bjørvika. I tillegg til vedtak om nytt museum ble det vedtatt 22 punkter som omhandler tiltak på Tøyen. Det ene av disse punktene var at det skulle igangsettes et femårig områdeløft på Tøyen.

Vedtakspunktet lyder:

Oslo kommune forplikter seg til og tar initiativ til et områdeprogram over 5 år for å bedre levekårene på Tøyen, etter modell fra Oslo Sør- og Groruddalssatsningen med en kommunal finansiering på 25 millioner kroner per år. Staten inviteres til å delta med et tilsvarende beløp. Programmet starter fra 1. januar 2014. De kommunale midlene forvaltes av bydelsutvalget. Det forutsettes at innbyggere, frivillige lag og organisasjoner gis mulighet til deltakelse i beslutningsprosessen.

Denne rapporten omhandler i all hovedsak punkt 1, gjengitt over. Punktene 20 og 22 samt deler av punkt 8 har imidlertid blitt gjennomført som del av områdeløftet, og er dermed også del av denne rapporten. Disse vedtakspunktene lyder:

8. (...) Alle elevene på Tøyen skole får gjennom områdeprogrammet gratis kjernetid i aktivitetsskolen, og halv pris på gjeldende barnebillett på Tøyenbadet. Dette finansieres gjennom områdeløftet. (...)

20. Det etableres et prosjekt i bydel Gamle Oslo som særlig skal arbeide med personer med dobbeltdiagnosen rus/psykiatri.

22. Det lages et eget miljøarbeiderprosjekt for økt beboeroppfølgning i de kommunale boligene i bydel Gamle Oslo.

For omtale av tiltak og prosjekter knyttet til disse tre punktene vises det til *Gratis AKS, Tett individuell oppfølging, Prosjekt booppfølging* og *Prosjekt bomiljø*.

Endret organisering fra 2017

Fra oppstart av områdeløftet ble ansvaret, i tråd med bystyrets vedtak, lagt til bydelsutvalget. I forbindelse med bystyrets behandling av sak 325/16 *Byrådets forslag til budsjett for 2017 og økonomiplan 2017-2020*, vedtok bystyret at midlene til Områdeløft Tøyen skulle forvaltes av byrådet, samtidig som det ble vedtatt en bevilgning på 10 mill. kr til oppstart av områdeløft på Grønland. Ny organisering ble konkretisert i byråds sak 1003/17 *Ny organisering av Områdeløft Tøyen, samt organisering av innsats på Grønland/Vaterland*. Bakgrunnen for endringen var at daværende organisering

- a) ikke bygget på erfaringer fra, eller var etter modell av, verken Groruddalssatsingen eller Oslo sør-satsingen, som på det tidspunktet også var ulikt organisert
- b) gjorde det vanskelig å se den statlige og kommunale innsatsen i sammenheng, da de statlige midlene fra oppstarten ble forvaltet av kommunen sentralt, mens de kommunale midlene ble forvaltet lokalt, og
- c) som følge av at midlene ble forvaltet lokalt manglet god nok forankring i byrådet, noe som gjorde det krevende for bydelen å få med de kommunale virksomhetene det var behov for. Bydelen har ikke instruksjonsmyndighet overfor etatene, da de utfører sine oppgaver på bestilling fra den aktuelle byrådsavdeling.

Fra og med 2017 har alle midlene blitt forvaltet samlet av Byrådsavdeling for byutvikling, som har tildelt midler til bydel eller etat i tråd med årlige lokale programplaner som er utviklet av Bydel Gamle Oslo i samarbeid med andre kommunale etater og virksomheter, på bakgrunn av innspill fra og medvirkningsprosesser med lokalbefolkningen. Programplanene har vært behandlet av bydelsutvalget i Bydel Gamle Oslo før oversendelse til byrådsavdelingen. Endelig vedtak om fordeling av midler har siden 2017 blitt fattet av byrådet.

Endringen i organiseringen ble gjort samtidig som at innsatsområdet for områdeløftet ble utvidet til også å omfatte Grønland. Det ble imidlertid avsatt egen pott for innsats på Grønland, og denne rapporten omfatter derfor ikke disse midlene, selv om innsatsene siden 2017 har vært sett i sammenheng.

Ny satsing fra 2019

Denne rapporten omhandler tiltak og prosjekter gjennomført i den opprinnelig vedtatte femårige perioden for Områdeløft Tøyen (2014-2018). I november 2018 signerte Oslo kommune og staten en intensjonsavtale om en ny Oslo indre øst-satsing for perioden 2019-2026. Den nye satsingen innlemmes i organisasjonsstrukturen etablert for Groruddalssatsingen 2017-2026, som også Oslo sør-satsingen er innlemmet i. Dette betyr at Oslos tre områdesatsinger fra og med 2019 er organisert med tre delprogram: *Nærmiljø*, *sysselsetting* og *oppvekst og utdanning*. Arbeidet innenfor Delprogram nærmiljø skal gjennomføres som områdeløft, og bygge videre på arbeidet som er gjort eller igangsatt i Områdeløft Tøyen og Områdeløft Grønland. I tillegg skal det gjennom de to andre delprogrammene jobbes med tjenesteutvikling innenfor sysselsettings-, oppvekst- og utdanningsfeltet for å sikre bedre tjenester som hjelper flere ut i arbeid, gir tryggere oppveksttjenester og bidrar til at flere ungdommer fullfører og består videregående opplæring. Fra 2019 skilles det ikke mellom Områdeløft Tøyen og Områdeløft Grønland. Området behandles som ett og omtales som Områdeløft Grønland og Tøyen.

Områdeløftets innretning

Områdeløft er en omfattende strategi med tidsavgrensede tiltak rettet mot geografisk avgrensede områder med særskilte levekårsutfordringer. Det er en helhetlig satsing med et tverrsektorielt perspektiv som omfatter både fysiske, sosiale og kulturelle tiltak.

Områdeløftmetodikken omfatter et bredt sett av tiltak som gjennom innbyggerinvolvering skal bidra til å forbedre fysiske og sosiale nærmiljøkvaliteter. Områdeløft som program retter seg ikke mot de store velferdstjenestene i stat og kommune, men har fokus på nærmiljøet og å skape gode og trygge rammer for alle, uavhengig av inntekt og øvrige levekårsutfordringer.

I perioden 2014-2018 er over 40 små og store prosjekter blitt gjennomført eller igangsatt. Fra og med 2019 starter en ny områdesatsing for Oslo indre øst, med en vedtatt varighet på åtte år. De prosjektene som ikke er gjennomført innen utgangen av 2018 overføres til ny Oslo indre øst-satsing.

I løpet av satsingsperioden har de lokale målformuleringene vært revidert noen ganger, men alle tiltak og prosjekter kan sorteres under tre satsingsområder:

- Attraktive møteplasser
- Aktivitet, deltakelse og engasjement
- Trygge bo- og oppvekstmiljøer

Det første innsatsområdet har dreid seg om å gjøre fysiske forbedringer i nærmiljøet. Det andre har handlet om å tilrettelegge for økt sosial samhandling, tilgjengelige aktiviteter for barn og unge samt inkludering av grupper som av ulike årsaker står utenfor. Det tredje innsatsområdet har rettet seg særlig mot bomiljøene som fysisk avgrensning i tillegg til oppveksttjenestene i bydelen. Alle tiltak og prosjekter i perioden følger denne tredelingen i resten av denne rapporten.

Regnskap Områdeløft Tøyen 2014-2018

I tråd med bystyrets vedtak i sak 178/13 *Nytt Munch-museum med Stenersenmuseets samlinger* har det vært avsatt en kommunal finansiering på 25 mill. kr per år i femårsperioden. I tillegg ble det vedtatt en bevilgning på 12,5 mill. kr til planlegging og myk oppstart fra andre halvår 2013.

Oslo kommune inviterte samtidig staten med på et spleiselag. Regjeringen vedtok i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2014 at det skulle komme bidrag over fem år fra fem ulike departement. Statens bevilgning har vært på omtrent 25 mill. kr årlig. Statens bidrag rettet seg imidlertid mot hele Oslo indre øst, mens Oslo kommunes avgrensning kun gjaldt Tøyen. Noen av de statlige midlene har derfor blitt søkt ut til prosjekter i bydelene Sagene og Grünerløkka. Da søknad og rapportering på disse prosjektene har gått direkte mellom

direktorat/departement og bydel omtales de ikke i denne rapporten. Dette gjelder avsatte midler til bydelene i indre øst over Kulturdepartementets spillemidler og Arbeids- og velferdsdirektoratets tilskudd til utvikling av tiltak rettet mot barn og unge. I tillegg har bydelene i indre øst vært prioritert innenfor Barne-, ungdoms- og familiedirektoratets tilskuddsordning mot barnefattigdom uten at det har vært avsatt konkrete pottter. Når det gjelder Helsedirektoratets tilskudd til skolehelsetjeneste og helsestasjon er midlene som er søkt ut av Bydel Gamle Oslo inkludert i denne rapporten, mens de midlene som har blitt søkt ut av de to andre bydelene er utelatt.

I forbindelse med avslutningen av Områdeløft Tøyen 2014-2018 ble det i slutten av 2018 laget et magasin som omtalte gjennomførte prosjekter i områdeløftperioden: [TØYEN – glimt fra områdeløft 2014-2018](#). Sammenlignet med tallene som er oppgitt i magasinet er det i denne rapporten noen forskjeller. Grunnen til det er at magasinet baserte seg på regnskapstall per 2017 og tildelte midler i 2018, da det gikk i trykk før 2018-regnskapet var avsluttet. Denne rapporten er utarbeidet på bakgrunn av endelige tall fra økonomisystemet samt en grundig gjennomgang av alle omdisponeringer som er gjort i perioden. I tillegg inneholder denne rapporten også endelige regnskapstall for midlene som har gått til å styrke helsestasjonene og skolehelsetjenestene; tall som var utelatt i magasinet og kun omtalt tekstlig.

Denne rapporten omhandler kun midler øremerket innsats på Tøyen, i motsetning til årsrapportene som foreligger for 2017 og 2018, som også omfatter bruk av midler øremerket områdeløft på Grønland, som ble vedtatt i forbindelse med Oslo bystyres behandling av Oslo kommunes budsjett for 2017. Noen av prosjektene som er omtalt i årsrapportene er derfor ikke omtalt her.

Første og andre kolonne i tabellen under viser prosjektnavn og prosjektets varighet. Der avslutningsår ikke er oppgitt betyr det at prosjektet videreføres i ny Oslo indre øst-satsing (2018-2026). Tredje kolonne viser hvor mye de enkelte prosjektene har kostet per 31.12.2018, mens fjerde kolonne viser hvorvidt det gjenstår midler på prosjektet som skal brukes i ny Oslo indre øst-satsing fra 2019. Noen av summene som fremkommer i denne kolonnen skiller seg fra det som står oppført under overførte midler til 2019 i årsrapporten for områdeløftene Tøyen og Grønland for 2018. Grunnen til dette er at det i forbindelse med avslutning av Områdeløft Tøyen 2014-2018 er foretatt omdisponeringer fra prosjekter som er avsluttet med et mindreforbruk til de som videreføres. Dermed har det vært mulig å avslutte prosjektrengskapene for de avsluttede prosjektene.

I kolonne nummer fem fremkommer det hvor mye midler som fortsatt gjenstår på avsluttede prosjekter og som vil omdisponeres i ny Oslo indre øst-satsing.

Prosjektnavn	Prosjektets varighet	Regnskaps- ført pr. 31.12.2018	Overføres til gjennom- føring/videre- føring i ny satsing ¹	Gjenstår på prosjekt, om- disponeres i ny satsing fra 2019 ²
Attraktive møteplasser				
Et lysere Tøyen	2014-2014	1 785 052	-	-
Møblering Tøyen torg	2015	500 000	-	-
Tøyen utegalleri	2015-2018	1 640 338	-	554 470
Ombygging K1	2014-2017	18 328 971	-	-
Utvikling og drift av K1	2015-2018	25 995 382	-	-
Belysning og beskjæring Tøyen	2017-2018	1 900 000	-	--
Parker og plasser - avsetning på sentralt kapittel	2014-2018	-	4 740 000	-
Sørli lekeparks	2014-2018	8 481 382 ³	-	-
Mindre oppgraderinger av parker og plasser	2014-	5 812 567	87 433	-
Totalt attraktive møteplasser		64 443 692	4 827 433	554 470
Aktivitet, deltakelse og engasjement				
Biblioteket som læringsarena og møteplass	2015	2 000 000	-	-
Gratis AKS	2014-2018	26 300 000	-	-
Barne- og ungdomsaktiviteter K1	2015-	8 533 925	166 093	-
Integrerende tiltak for beboere på Tøyen	2014-2018	8 731 176	135 280	-
Metodeutvikling LINK	2016-2018	491 343	-	-
Funksjonshemmede som aktive deltakere	2015-2018	1 923 991	-	369 284
Samhandling mellom den norsk-somaliske befolkningen og bydelens tjenester	2018-	150 000	-	-
Tett individuell oppfølging rus/psyk	2015-2018	4 632 903	-	-
Grønne midler/deltakende budsjettering	2017-	466 550	-	-
Nye former for frivillighet	2016-2018	1 655 176	-	-
Partnerskapsavtaler og samskaping	2017-	735 000	813 000	-
Utendørsarrangementer	2014-2018	3 146 497	247 000	-
Aktivitetsmidler	2016-2018	3 975 375	250 000	-

¹ Summene i denne kolonnen korresponderer ikke med summene oppgitt i årsrapport for 2018, da det i forbindelse med avslutning av områdeløft 2014-2018 er gjort omdisponeringer mellom avsluttede prosjekter med gjenstående midler og prosjekter som videreføres i ny Oslo indre øst-satsing.

² Denne kolonnen oppsummerer hvilke prosjekter som er avsluttet, men som også etter omdisponering til videreførte prosjekter har gjenstående midler. Disse midlene overføres til ny Oslo indre øst-satsing og vil disponeres til prosjekter og tiltak i denne.

³ 4 mill. kr er midler fra Eiendoms- og byfornyelsesetatens tilskudd til torg og møteplasser

Områdeløft Tøyen 2014-2018

Prosjektnavn	Prosjektets varighet	Regnskaps- ført pr. 31.12.2018	Overføres til gjennom- føring/videre- føring i ny satsing ¹	Gjenstår på prosjekt, om- disponeres i ny satsing fra 2019 ²
5-årsklubben	2015-2016	38 278	-	-
FRIGO Ø på snø og sjø	2016-	1 851 218	118 000	-
Frisklivssentralen	2015-2018	6 101 803	-	-
Ungdomsbasen	2016-2018	1 378 595	-	-
Tøyenpatruljen	2015-2017	1 116 461	-	-
Tøyen timekred	2017-	387 500	62 500	
Tøyen fot og pedal	2016-2017	73 907		114 288
Totalt Aktivitet, deltakelse og engasjement		73 689 689	1 791 973	483 572
Trygge bo- og oppvekstmiljøer				
Ung Arena (tidl. HeadSpace)	2014-2018	2 022 245	-	-
Individuell booppfølging	2015-2017	4 916 054	-	-
Prosjekt bomiljø	2015-2018	1 970 424	-	-
Bomiljøtilskudd	2016-	5 302 375	2 039 750 ⁴	-
Forprosjekt Gode boliger for alle	2016-2018	359 203	90 797	-
Barn som ikke møter på skolen	2015-2017	2 838 439	-	-
De utrolige årene	2015-2018	3 380 729	-	-
Forprosjekt forebygging av frafall	2017-2018	832 244	-	-
Kvalitetskartlegging av barnehager	2018	571 405	-	-
Utredning og oppfølging av ungdom 18-30 år	2015-2018	2 661 386		-
Styrking av helsestasjoner og skolehelsetjenesten	2014-2018	9 265 476		-
			-	
Store barnefamilier	2014-2018	3 344 559	-	-
Innsats overfor ungdom som faller ut av vgs./Unge voksne i Tøyenområdet	2014-2018	3 404 658		-
			-	
Styrking av utekontaktene	2014-2018	6 590 797	-	-
Frontteam	2014-2018	4 347 370	-	-
Totalt trygge bo- og oppvekstmiljøer		51 807 364	2 130 547	-
Program- og prosjektledelse, medvirkning, kunnskap				
Områdesatsing Tøyen (hovedprosjektet - tidlig)	2014	2 870 705		
Prosjektledelse	2015-2017	3 925 650	-	-
Programkoordinering og administrasjon	2017-	2 323 375	-	-

⁴ Midlene er bundet opp i tilsagn, men ikke utbetalt per 31.12.2018

Prosjektnavn	Prosjektets varighet	Regnskapsført pr. 31.12.2018	Overføres til gjennomføring/videreføring i ny satsing ¹	Gjenstår på prosjekt, om-disponeres i ny satsing fra 2019 ²
Kunnskapsinnhenting og -deling	2015-2016	916 149	-	-
Kommunikasjon og formidling	2015-	3 424 177	249 637	-
Programmedvirkning og innbyggerinvolvering	2014-	3 158 846	285 092	-
Kunnskapsgrunnlag innbyggermobilisering	2018-	-	200 000	-
Sosialt utviklingsarbeid og entreprenørskap/Tøyen Unlimited	2015-	3 578 876	130 205	-
Spredning av sosialt entreprenørskap	2018-	-	250 000	-
Kompetanseutvikling sentralt (BYU)	2015-2016	1 014 029	-	-
Gjennomføringskapasitet sentralt (BYU)	2015-2018	3 914 609	-	-
Fagseminar og interaktive verksted	2017	500 000	-	-
Resultatmagasin Tøyen	2018	360 825	-	289 175
Sluttrapport Områdeløft Tøyen	2018-	-	-	100 000
Evalueringsav K1	2018-	-	250 000	-
Totalt programadministrasjon		25 884 241	1 364 934	389 175
Midler som per 31.12.2018 ikke var fordelt til prosjekter				6 373 000
Totalt Områdeløft Tøyen 2014-2018		215 784 995	10 114 787	7 800 217
TOTALT regnskapsført og overført		233 699 999		

Oppsummert viser tabellen at det totalt er regnskapsført ca. 216 mill. kr i perioden 2014-2018. Omtrent 10 mill. kr overføres i pågående prosjekter som blir med over i ny Oslo indre øst-satsing. Totalt 7,8 mill. kr overføres til ny Oslo indre øst-satsing, men er per 31.12.2018 ikke fordelt til konkrete tiltak eller prosjekter. Årsaken til at summen er lavere enn det 25 mill. kr årlig fra stat og kommune skulle tilsi er at statlige midler som har blitt bevilget til bydelene Sagene og Grünerløkka ikke er omtalt i denne rapporten.

Beskrivelse av tiltakene

Et lysere Tøyen

I 2014 ble det gjennomført flere medvirkningsprosesser knyttet til ønsker og behov for mer belysning på Tøyen. Resultatet ble rapporten «Beboernes kartlegging av mørke steder på Tøyen». Flere utbedringer og utskiftninger ble foretatt i 2015, mens flere innspill som ikke ble gjennomført som del av dette prosjektet ble tatt med inn i oppgraderingen av bydelens mindre

parker eller gjennomført som del av prosjektet «Belysning og beskjæring Tøyen». Se omtale under.

Møblering Tøyen torg

I påvente av den større oppgraderingen av Tøyen torg, som ble ferdigstilt i 2018, ble det installert midlertidige møbler og beplantning på torget i regi av Byverkstedet. Innbyggere fra Tøyen, besøkende, næringsdrivende og andre med et forhold til torget ble i 2015-2016 involvert i behovskartleggingen. Ungdommer fra Sofienberg skole deltok i utformingen av møblene. Den midlertidige møbleringen påvirket direkte hvordan den endelige møbleringen ble. Ungdomsverkstedet ble senere hyret for å olje av møblene. Lokal ungdom ble i tillegg involvert gjennom programkontoret i utformingen av det nye dekket på torget, et arbeid ledet av den lokale kunstneren Mari Meen Halsøy.

Tøyen utegalleri

Prosjektet var en kunstsatsing i det offentlige rom, som kom i stand som områdeløftprosjekt etter at en lokal beboer i 2015 søkte støtte fra områdeløftet til å føre opp Steffen Kvernelands Munch-motiv på den ene gavlsveggen på blokka hun selv bor i. Områdeløftet tok etter dette selv kontroll, og har i samarbeid med de lokale sameiene og borettslagene til sammen oppført 19 veggmalier rundt om på Tøyen. I tillegg har noen veggmalier blitt oppført i full regi av private, med støtte fra bomiljøtilskuddsordningen. En samlet oversikt er dokumentert i innstikket til «Tøyen: Glimt fra Områdeløft 2014-2018.» Se omtale under.

Ombygging K1

Ideen "All-aktivitetshus" for Kolstadgata 1 ble lansert på et beboermøte på Tøyen høsten 2012, etter at både befolkningen og ansatte som jobber med barn og ungdom over lengre tid hadde uttrykt ønske og behov for et aktivitetshus på Tøyen. Kolstadgata 1 ble pekt på fordi huset ligger sentralt på Tøyen, i umiddelbar nærhet til Tøyen skole, Sørli park, Tøyen torg og en rekke boligblokker. Bydelens tjenester tok samme høst kontakt med eieren av bygget, med påfølgende befaringer i 2013, før bydelsutvalget ga administrasjonen oppdraget med å forhandle om en leiekontrakt i februar 2014. Senere samme år ble en ti års leieavtale for underetasje, 1., 2. og del av 3. etasje samt andel fellesareal i 7. etasje inngått.

Før den omfattende ombyggingen startet i 2015 ble det gjennomført flere beboermøter og folkemøter, og en forslagskasse for ønsker, innspill og forslag var tilgjengelig. Det ble også gjennomført egne prosesser med lokale kvinner og lokal ungdom. Ungdomsrådet var også vært sterkt involvert når det gjald konkrete forslag til aktiviteter, som da ville legge føringer for selve ombyggingen. For at lokalene skulle fungere for ulike aktiviteter, var både en større funksjonell ombygging og tilpasning av ventilasjon, sanitærløsninger og elektrisk infrastruktur nødvendig. Etter medvirkningsprosesser, konsulentvurderinger av byggets tilstand og funksjonalitet samt

forhåndskonferanse med Plan- og bygningsetaten ble det i 2015 laget et forslag til planløsning av arealet. Bygget sto ferdig ombygget og ble tatt i bruk i 2017.

Utvikling og drift av K1

Arbeid med å programmere innholdet i huset startet i forkant av ombyggingen, og har vært et kontinuerlig arbeid både før, under og etter byggearbeidene var ferdige, da huset er og skal være levende, og kunne tilpasses endringer i behov og ønsker. Målet er å etablere Aktivitetshuset K1 som en god lokal møteplass og dermed bidra til et mer inkluderende nabolag med et godt samhold og økt engasjement blant befolkningen. Huset skal romme mangfoldige og inkluderende aktiviteter for hele befolkningen, der tilbud til barn og unge har en særlig prioritet. Aktivitetene skal fremme folkehelse og virke forebyggende. Målgruppen er innbyggere i bydel Gamle Oslo generelt og i nedslagsfeltet for Områdeløft Tøyen, spesielt med ekstra fokus på barn og unge.

Aktivitetshuset K1 åpnet i mars 2017 i tråd med et driftskonsept om flerbruk, samskaping og samarbeid på tvers av frivilligheten, bydelstjenester og ikke-kommunale aktører.

Programkontoret for områdeløft, LINK-kontoret, Frisklivssentralen, Frivillighetssentralen og ungdomsklubben i kjelleren startet med aktiviteter og tilbud allerede i 2015, parallelt med ombygging og tilrettelegging for et aktivitetshus. Etter åpningen i 2017 har huset holdt åpent syv dager i uka fra kl. 08.30-22.00 hver dag. Ulike aktører kan låne eller leie rom for å tilby aktiviteter for lokalbefolkningen. De fleste låner rom gratis fordi de enten er lokalt forankret eller tilbyr gratis aktiviteter til lokalbefolkningen. Øvrige aktører betaler enten lav leie eller markedsleie for bruk av rom etter egne pris- og leiebetingelser.

Ved utgangen av 2018 har huset over 140 ulike aktive aktører som leverer en form for innhold i huset. K1-staben har driftet huset og lagt til rette for besøkende og aktører gjennom å tilrettelegge, fasilitere, knytte nettverk og bygge mulige aktiviteter. Staben har betjent resepsjonen og bookingsystemet, drevet informasjons- og kommunikasjonsarbeid, programmert aktiviteter i vår- og høstsemester og fulgt opp alle låne-/leietakere. Utenom større arrangementer ligger besøkstallet et sted mellom 6 500-7 000 besøkende i uka til de ulike aktivitetene og tilbudene.

Belysning og beskjæring Tøyen

Prosjektet er en samlebetegnelse på en rekke belysnings- og beskjæringstiltak gjennomført av Bymiljøetaten i 2017 og 2018. Prosjektet var en oppfølging av arbeidet gjennomført i prosjektet «Et lysere Tøyen», omtalt over, og bygget på funnene i rapporten «Beboernes kartlegging av mørke steder på Tøyen» som ble laget i 2014. Totalt er 204 armaturer skiftet ut. På både Sørli plass og i Sørli lekepark er 4 nye Legend-armaturer installert. Beskjæring er gjennomført i

Håkons gate, Kolstadgata, Jens Bjelkes gate, Tøyengata, Urtehagen og Gartnerløkka, slik at områdene er mer oversiktlig og innbydende.

Parker og plasser – avsetning på sentralt kapittel

På posten har det vært avsatt midler øremerket fysiske oppgraderinger av parker og plasser på Tøyen. Årsaken til at det ikke står oppført noen regnskapsførte midler på posten, er en budsjetteknisk detalj. Midlene har stått på et kapittel hos Byrådsavdeling for byutvikling mens prosjekter har blitt utviklet lokalt. Når prosjektene har vært klare til gjennomføring har midlene blitt overført til Bydel Gamle Oslo. Midler som har stått på dette kapitlet har med andre ord blitt regnskapsført på postene «Sørli lekepark» og «mindre oppgraderinger av parker og plasser», omtalt under.

Ved utgangen av 2018 er midlene på kapitlet avsatt og øremerket oppgradering av Rudolf Nilsens plass. Oppgraderingen har blitt planlagt av Bydel Gamle Oslo, men gjennomføring har ikke startet i den første satsingsperioden grunnet flere avklaringsbehov, både knyttet til rekkefølgebestemmelser i kontrakt for en nærliggende utbygging samt hensiktsmessig organisering i kommunen for selve byggingen. Prosjektet overføres til ny Oslo indre øst-satsing, hvor Bymiljøetaten overtar ansvaret.

Sørli lekepark

Prosjektet springer ut av anbefalingene i rapporten Parkløft Tøyen (se under). Området som nå har blitt lekepark var også tidligere et parkområde, men var mørkt og manglet fristende lekeområder. Gjennom aktiv deltakelse og medvirkning med beboere og brukere i workshops ble en helhetsplan utarbeidet i 2017. Oppstart skulle etter planen skje høsten 2017, men grunnet blant annet oppdaget forurensing i grunnen ble den utsatt til februar 2018. Parken sto ferdig i juli 2018. Oppgradering og rehabilitering av Sørli lekepark har skapt en attraktiv lekepark med plass til variert lek og aktiviteter til ulike aldersgrupper, også voksne og foreldre. Lekeparksen er blitt åpen og innbydende med ny lekeapparater, benker, belysning og beplantning. Trærne som ble fjernet er erstattet med andre typer trær, blant annet blomstrende frukttrær og andre blomstrende og insektsvennlige staudebed. Lekeparksen er i aktiv bruk store deler av dagen og kvelden, og er populær blant de lokale barnehagene.

Mindre oppgraderinger av parker og plasser

Innenfor den geografiske avgrensningen av Områdeløft Tøyen ligger 11 parker og plasser. Størrelsene varierer fra 300 m² (Gåseparksen), til 9 500 m² (Rudolf Nilsens plass), med bruksområder fra «strøksbank» til aktivt nærmiljøanlegg. I 2015 ble det gjennomført en større kunnskapsinnhenting, med samtaler ute i gatemiljøet, spørreundersøkelser, workshops og fokusgrupper, for å finne ut hva befolkningen ønsket for parkene. Prosessen resulterte i rapporten *Parkløft Tøyen*, som ga anbefalinger om både strakstiltak og større oppgraderinger.

Prosjektet Sørli lekepark, omtalt over, var så stort at det ble skilt ut som eget prosjekt, mens oppgradering av Sørli plass, Urtehagen, friområdet i Schübelers gate, Sommerfrydhagen og Helga Helgesens plass, samt mindre oppgraderinger av Rudolf Nilsens plass og Gartnerløkka er omfattet av dette prosjektet. Større oppgraderinger av Rudolf Nilsens plass og Gartnerløkka er planlagt gjennomført i ny Oslo indre øst-satsing fra 2019.

Blant de mindre oppgraderingene som er gjort er følgende:

- I Urtehagen er paviljongen malt, og lekeplassen har fått nytt kunststoffdekke, nytt klatrestativ, ny sandkasse og nytt bordtennisbord. Seks benker er erstattet med nye og pumpe for vannkunst er etablert. Det er også etablert ny beplantning.
- På Sørli plass er fontenens pumpe- og elanlegg rehabilitert i tillegg til at selve fontenen er oppgradert. Det er etablert ny beplantning og avfallskasser.
- I friområdet i Schübelers gate er belegg, fontene og benker rehabilitert og det er etablert ny beplantning.
- I Håkonsgate friområde er benker pusset opp og busker beskåret.
- I Gåseparken er mur rehabilitert, busker felt, benker pusset opp og avfallskasser etablert.
- På Tøyengata trekantplass er benk pusset opp og avfallskasse etablert.
- I Sommerfrydhagen er bord og benker byttet ut med nye, belegget er rehabilitert og grillfasiliteter og avfallskasser etablert.
- I Borggata er det lagt kunstgress, satt opp ballmål, ballfangernett, lekeplassutstyr, benker og avfallskasser og trær beskåret og felt.
- På Gartnerløkka er benker pusset opp, gammelt lekeutstyr fjernet, og det er bygget dekke/platting over sandkassen.
- På Rudolf Nilsens plass er det satt opp nye bord og benker, samt lagt nytt dekke. Nytt sitte-/hengemøbel og ny «kina-huske» er satt opp. Sandkassen har «arvet» lekehus fra Snippen, som har fått nye lekeområder. FRIGO-bua og Ballbingen er malt, og porten til ballbingen er rehabilitert og kunstisbanen har fått utvidet drift.

Bibliotek som læringsarena og møteplass

Prosjektet besto av tre midlertidige aktiviteter både i påvente av, og som utforsking og innspill til, full utvidelse og oppgradering av biblioteket på Tøyen torg. Det ble i 2015 gjennomført ukentlige språkkafeer, forsøk med utvidet åpningstid samt uttesting av konseptet «Språk- og lærings-kjeller» i bibliotekets underetasje.

Gratis AKS

Siden 2014 har elevene på 1.-4. trinn på Tøyen skole hatt tilbud om gratis kjernetid i Aktivitetsskolen. På Tøyen skole har dette ført til nær 100 prosent fulltidsdeltakelse blant elevene på småtrinnet. Tilbudet kom i stand som del av Tøyenavtalen og er finansiert av den

årlige kommunale avsetningen til Områdeløft Tøyen. Fra 2019 vil gratis AKS dekkes av Oslo kommunes ordinære budsjetter.

Integrerende tiltak for beboere på Tøyen

Prosjektet har vært en samlepott for ulike integrerende tiltak og prosjekter. Det største prosjektet har vært etableringen og utvidelsen av LINK. LINK-kontoret bidrar til at de lokale tjenestene i bydelen forbedres, ved at ressurspersoner med ulike etnisiteter og språkkompetanser fra forskjellige miljøer blir en link mellom det offentlige tjenesteapparatet og innvandrerbefolkningen. LINK-arbeiderne bistår enkeltindivider i å formidle sine behov og sin situasjon inn mot både tjenesteapparatet og Områdeløftet. Fra 2017 har kontoret hatt fast tilhold i K11 tillegg er det under paraplyen «integrerende tiltak» gjennomført en rekke dialogmøter med befolkningen, der temaene har vært ungdom og kriminalitet, barnevern, tannhelse, kvinnehelse, barns utvikling, psykisk helse, ernæring og utdanning. Hver kurskveld har hatt mellom 40 og 100 deltagere. Det er også gjort kartlegginger av unge voksne uten tilstrekkelige språkkunnskaper, som har fått tilbud om gratis kveldsundervisning, et tilbud som kom i stand i 2017 med midler avsatt til områdeløftet på Grønland. Videre er det arbeidet med å etablere et velfungerende gratis rettshjelpstilbud samt et digitaliseringsprosjekt for økt digital kompetanse hos de svakeste i befolkningen. Rettshjelpstilbudet er utviklet i samarbeid med Jussbuss, JURK og AFI. Prosjektet har jobbet sammen med LINK-kontoret, da det er en tjeneste med høy tillit blant befolkningen, og har bidratt til at brukerne stoler på jusstudentene med sakene sine. Det er også erfaringer fra LINK-kontoret som er bakgrunnen for prosjektet. Mange av problemstillingene brukere av kontoret møter krever en juridisk kompetanse som LINK-kontoret ikke har. Linkarbeiderne har hjulpet med å sile ut saker samt bistå ved 24 kulturelle og språklige utfordringer. Rettshjelpstilbudet har vært tilgjengelig tre timer i uke siden oppstart i februar 2018, og over 100 konkrete saker er behandlet. Prosjektet videreføres ikke i 2019 som områdeløftprosjekt, men erfaringer og anbefalinger til tjenesteapparatet vil samles i en egen rapport, med mål om å bevisstgjøre de ordinære tjenestene på rettsikkerhetsutfordringene i det daglige virket. Digitaliseringsprosjektet handler om å styrke den digitale kompetansen hos de svakeste i befolkningen. Bydelens tjenester, inkludert store tjenestesteder som NAV og Boligkontoret beveger seg stadig i retning av mindre direkte brukerkontakt og mer over på digitale plattformer, men det er mange som ikke har forutsetninger for å henge med på den digitale revolusjonen som kommer i tjenesteytingen i samfunnet. Det er i 2018 jobbet med å utvikle kursrekker, og det er gjennomført en kursrekke for arabisktalende, med flere ulike tema. Kurset strakk seg over 6 samlinger. Arbeidet videreføres i regi av LINK-kontoret fra 2019.

Metodeutvikling LINK

Basert på erfaringene fra LINK-kontoret omtalt over, er parallelt med drift av tjenesten vært gjennomført et underprosjekt knyttet til erfaringsoverføring til linja. I 2018 ble det igangsatt et

større utviklingsprosjekt for å se på om LINK-tenkingen kan implementeres tyngre i NAV-systemet enn det er gjort så langt. Dette arbeidet fortsetter i ny Oslo indre øst-satsing.

Funksjonshemmede som aktive deltakere

Bydel Gamle Oslo har et stort antall innbyggere med nedsatt funksjonsevne. Det å tilrettelegge for at funksjonshemmede kan ta i bruk det samme spekteret av helsefremmende aktiviteter og delta på lik linje som den øvrige Tøyenbefolkningen er av stor betydning for å hindre diskriminering, isolasjon og utestengelse. Prosjektet har siden oppstart høsten 2015 hatt som mål å synliggjøre, tilrettelegge for og koordinere målgruppens deltakelse i lokale aktiviteter, samt etablere særlige aktiviteter. Det er samarbeidet med K1, Miniøya, X-ray ungdomshus, Torsdagsklubben, Ungdomsverkstedet, Forandringshuset, Villa Habibi, Tøyen sportsklubb, Tøyen fot og pedal, Dagsenteret, Rådhusgalleriet, Fritidsassistanse v/ Fagsenteret, boligene som har bistand i bydelene, Støtteordninger i hjemmet, støttekontakt og avlastere for å få økt kunnskap om barrierene for deltakelse og ønsket aktivitetstilbud. Gjennom samarbeid med lokale aktører har man etablerte ulike ukentlige aktiviteter som inkluderingsdans, bandaktiviteter og fast klubb/disko på K1-klubben. Man har også fått til mange mindre faste aktiviteter og en fotoutstilling. Målet om økt variasjon av type tilgjengelige aktiviteter ble nådd i prosjektperioden og læring tatt inn i linjetjenesten.. Prosjektet ble avsluttet etter første halvår 2018..

Samhandling mellom den norsk-somaliske befolkningen og bydelens tjenester

Prosjektet startet i august 2018 og har som mål å identifisere eksisterende utfordringer og videre forslag/muligheter for bedre samhandling. Prosjektet springer ut av utfordringer belyst i stedsanalysen for Grønland. Det er gjennomført møter med fokusgrupper fra befolkningen samt med referansegrupper bestående av representanter fra NAV, Barneverntjenesten, Helsestasjonene og Boligenheten. Prosjektet skal løpe til sommeren 2019 og resultere i forslag til konkrete tiltak og kunnskapsoverføring til bydelens tjenester for å bedre samhandlingen med minoritetsbefolkningen i samarbeid med tjenesteutviklere i bydelen og Linkkontoret. Målet er å skape mer brukertilpassede og likeverdige tjenester som når befolkningen på en bedre måte. Prosjektet videreføres i ny Oslo indre øst-satsing og vil samarbeide med LINK-kontoret, som driver en-til-en-veiledning og hjelp, mens dette prosjektets mål er å kartlegge utfordringene på gruppenivå.

Tett individuell oppfølging rus/psyk

Kartleggingsverktøyet BrukerPlan for 2015 dokumenterte at Bydel Gamle Oslo hadde 950 brukere som mottok tjenester for sine utfordringer knyttet til rus og/eller psykisk helse. Av disse var over 500 brukere registrert med rusavhengighet som sitt hovedproblem. Disse følges opp i all hovedsak av Rus- og psykisk helseteam i NAV. BrukerPlan viste at målgruppen har et langt dårligere funksjonsnivå i Bydel Gamle Oslo sammenlignet med landsnittet, samt dårligere samlet funksjonsnivå sammenlignet med fylkessnittet i Oslo i 2015. Målgruppen for prosjektet har vært

personer med utfordringer knyttet til rus og/psykisk helse som bor på Tøyen og som har sak ved NAV Gamle Oslo. Prosjektet har hatt mulighet til å jobbe mer fleksibelt enn i linjetjenestene. Prosjektmedarbeiderne har i større grad møtt brukerne på deres arenaer, det være seg på hjemmebesøk, ute på kafé eller andre sentrale steder i brukernes liv, som har gjort det enklere å skape gode relasjoner for samarbeid. Målgruppa har gitt gode tilbakemeldinger på strukturert og fleksibel oppfølging, som bistand til å få brukere i arbeid, bistand med å søke uføretrygd og henvisning til rusbehandling. Prosjektet har i mindre grad lyktes med rekruttering til livs- og mestringskurs, eller erfaringsutveksling med andre organisasjoner og NAV. Prosjektet har erfart at bydelen har ulike tjenester og tiltak som bistår målgruppa, men at tjenestetilbudet framstår som fragmentert og ikke alltid godt koordinert, for eksempel manglende rutiner for samarbeid mellom enheter i bydelen, som enhet psykisk helse og NAV. Prosjektet ville kunne få bedre effekt og overføringsverdi dersom planleggingen hadde vært bedre og sett i sammenheng med andre tjenester og tiltak. Tett linjetilkobling i gjennomføringen har imidlertid ført til kontinuerlig tilbakeføring av erfaringer fra prosjektet til linja. Prosjektet ble avsluttet første halvår 2018.

Grønne midler/deltakende budsjettering

«Tøyens folkebudsjett» ble første gang arrangert i desember 2017 på Aktivitetshuset K1, og var Norges første eksempel på en type deltagende budsjettering der innbyggere selv får stemme frem hvilke aktiviteter som skal få støtte fra søkbare midler. Folkebudsjettet har bidratt til kunnskap om deltagende budsjettering som en metode for å skape økt engasjement og samarbeid mellom innbyggere om lokale prosjekter. I tillegg har det gitt viktig erfaring om deltakelse i beslutning om tildeling av midler til grønne prosjekter i nabolaget. Prosessen ble i 2017 designet og gjennomført på fire uker av GrowLab i samarbeid med det lokale programkontoret for områdeløftet. Søkbare midler med grønt formål ble lyst ut med en to ukers frist for å utvikle ideer, og med invitasjon til å pitche ideen for innbyggere på selve hovedarrangementet. Søkerne bak ideene som kvalifiserte til det grønne, lokale formålet fikk tilbud om workshops for å møte hverandre, utvikle ideene og få trening i pitching. 200.000 kr ble fordelt med en maksimal sum på 30.000 kr pr prosjekt. En ny runde skulle etter planen gjennomføres i 2018, men ble utsatt til 2019 av praktiske hensyn.

Nye former for frivillighet

Bydel Gamle Oslo trenger en velfungerende modell for hvordan Frivilligsentralen skal aktivisere og mobilisere befolkningen og frivilligheten i sitt nærmiljø. Modellene ble prøvd ut på tre plattformer; Aktivitetshus K1, appen NyBy og dyrkingsprosjekt Snippen. Appen NyBy ble utprøvd med tanke på å øke både kvalitet og effektivitet. Spørsmål knyttet til hvordan en Frivilligsentralen på Aktivitetshuset K1 kan fungere som et bindeledd og en fasilitator mellom befolkningen/organisasjoner og bydelens tjenester/Oslo kommune ble drøftet. Prosjektet ønsket å bidra til et nabolag hvor det er enkelt å sette i gang, enkelt å delta og enkelt å skape noe sammen. Prosjektet ønsket videre å bidra til sterkere og mer stabile nærmiljø samt å bygge

videre på et nabolag hvor folk ønsker å bli boende. Bruken av et digitalt verktøy har vist seg krevende, da det fordrer at det brede lag ønsker eller evner å ta appen i bruk slik at en får et stort nok brukervolum. I stedet har det vist seg at de fleste som er innom Frivilligsentralen ønsker faste aktiviteter og å bli koblet mer direkte via fysisk oppmøte. Appen, som har som mål å gjøre det lettere å jobbe frivillig, blir i stedet en terskel. Prosjektet ble avsluttet som områdeløftprosjekt ved utgangen av 2018. Erfaringene danner grunnlag for bydelens utarbeidelse av en frivilligmelding som inngår i ny Oslo indre øst-satsing fra 2019, og gir innspill til Oslo kommunes fremtidige valg av digital plattform for ressursmobilisering i Oslo kommune.

Partnerskapsavtaler og samskaping

I slutten av 2017 inngikk områdeløftet partnerskap med Tøyen sportsklubb og Tøyen Unlimited. Partnerskapsavtalene forplikter aktørene til å jobbe mer målrettet med rekruttering av grupper de p.t. ikke når frem til, samt drive aktiv organisasjonsutvikling slik at de også på sikt kan ivareta rollen som viktige nabolagsaktører. Bydelen bidrar gjennom områdeløftet med økonomisk tilskudd, lokaler og arenaer for samarbeid og erfaringsutveksling. Partnerskapsavtalene videreføres i ny Oslo indre øst-satsing.

Utendørsarrangementer

Som del av områdeløftet har bydelen arrangert to faste arrangementer i året: Tøyenfest på våren og Tøyensk julemarked i desember. Begge arrangementene skjer i samarbeid med lokale lag og foreninger. Lokale aktører driver torg med boder og loppemarked, lokale artister samt lokale barn og unge opptrer på scener ute og inne og det selges et stort utvalg av mat. I prosjektet har Frivilligsentralen tilrettelagt for aktivitet i regi av beboere i form av scenerigg, strøm, utlån av utstyr og annen infrastruktur. Midlene på posten har gått til investering i lys- og lydutstyr, scene, telt og bord, mat til frivillige, noe honorar til artister m.v. Utstyret bydelen har investert i har også blitt brukt på en rekke mindre arrangementer, og inngår i en utstyrsutlånsordning for ikke-kommersielle arrangementer i bydelen. Prosjektet ble avsluttet i 2018. Fra 2019 søker den lokale frivillige organisasjonen Foreninga! midler gjennom Nabolags- og aktivitetsmidlene i områdeløft for å gjennomføre Tøyenfest og Tøyensk julemarked, mens Frivilligsentralen støtter med infrastruktur.

Aktivitetsmidler

Aktivitetsmidler er en pott som alle som ønsker å arrangere aktiviteter eller skape sosiale møteplasser i nærmiljøet kan søke på. Initiativ og prosjekter rettet mot barn og unge, samt tilrettelegging for bred deltagelse har vært prioritert. Målet med ordningen er både å stimulere beboerne selv til å igangsette aktiviteter og å støtte opp om allerede eksisterende engasjement lokalt. Ordningen har vært lyst ut to ganger i året, og tilskudd har blitt gitt til over 150 små og store aktiviteter og arrangementer. Ordningen videreføres som «Nabolags- og aktivitetsmidler» i ny Oslo indre øst-satsing fra 2019.

5-årsklubben

Klubben ble startet av lokale beboere på Tøyen som en reaksjon på at veldig mange med småbarn valgte å flytte innen barna ble gamle nok til å begynne på skolen. Gjennom 5-årsklubben møttes foreldre som hadde femåringer og «avla ed» om at de skulle bli boende og sende barna sine på nærskolen. Områdeløftet støttet initiativet med et mindre beløp til å kunne sørge for bevertning etc. på arrangementene. Tilskuddet ble i 2016 tatt ut av porteføljen som eget prosjekt, siden ordningen med aktivitetsmidler ble opprettet. 5-årsklubben er etablert og har løpende arrangementer.

FRIGO Ø på snø og sjø

Friluftssenteret i Gamle Oslo (FRIGO) har gjennom områdeløftet tilbydd aktiviteter på sjø og snø til barn og unge som normalt ikke har kunnet deltatt på slike aktiviteter. Prosjektet ble igangsatt for å få ungdommer fra Oslo øst opp i Oslos alpinbakken. Mange ungdommer herfra mangler tradisjon for å benytte seg av skianleggene, i tillegg til at mange mangler utstyr og midler til transport og heiskort. Det er opprettet en utstyrsutlånsordning for å tilrettelegge for at barn fra økonomisk vanskeligstilte familier også kan delta. FRIGO har i perioden tilbydd turer til skianlegg som Tryvann vinterpark, Trysil eller Hemsedal, turer til Husbergøya i indre Oslofjord med tilbud om overnatting på hytter og aktiviteter som seiling, roing, padling, bading med mer. Det er også arrangert turer til Sørenga med aktiviteter som kajakkpadling og klatring. Om lag 30 ungdommer har årlig gjennomført svømmekurs med kyndige instruktører i fersk- eller saltvann.

Samarbeidspartnere har vært Tøyen Sportsklubb, Fritidsklubben i K1, DNT på Sørenga, Sjøspeiderne og Oslo svømmeklubb. Gjennom opplevelser på snø og sjø får mange ungdommer nye opplevelser og felles referanserammer med andre ungdommer i Oslo og landet for øvrig. Tiltaket videreføres som områdeløftprosjekt ut vintersesongen 2019 og søkes videreført av Tøyen Sportsklubb med midler fra Sparebankstiftelsen.

Frisklivssentralen

I følge bydelens folkehelseprofil har store deler av befolkningen på Tøyen utfordringer knyttet til livsstilsrelaterte sykdommer, psykisk helse, mangelfullt nettverk og sosial isolasjon. Prosjektet har rettet seg mot alle innbyggere mellom 6 og 100 år med behov for å endre levevaner for å få bedre helse, og har tilbydd veiledning og tilpassede tiltak for økt tro på egne muligheter til å styrke sin helse. Tiltakene har omfattet fysisk aktivitet, bedret kosthold, tobakkavvenning, depresjonsmestring m.m. Brukere har enten oppsøkt tilbudet på eget initiativ eller blitt henvist med en frisklivsresept som gir tilgang til et tidsbegrenset, strukturert veilednings- og oppfølgingstiltak som starter og slutter med en helsesamtale. Deltakerne har rapportert om høy grad av tilfredshet med tilbudet, styrkede relasjoner og bedret nettverk. De rapporterer også om en mer aktiv hverdag der daglige gjøremål har blitt enklere å gjennomføre. Prosjektet ble opprettet i 2015 og tiltaket ble overført til ordinær linje 2. halvår 2018. Frisklivssentralen har tilhold på Aktivitetshuset K1.

Ungdomsbasen og Tøyenpatruljen

Ungdomsbasen har vært et «unge hjelper eldre»-prosjekt for bedre lokalmiljø, økt samhandling og deltakelse der hjelperne var i alderen 16-20 år. Tøyenpatruljen har engasjert en fast gruppe ungdommer i alderen 14-16 år til å gjøre oppgaver i nærmiljøet som bidrar til å gjøre området hyggeligere og tryggere; både praktiske forskønningsoppgaver som søppelplukking og enkelt vedlikeholdsarbeid, og sosiale aktiviteter som aktivisering av eldre på Kampen Omsorg+. I 2018 ble prosjektene slått sammen. Begge tiltakene har handlet om å gi lokal ungdom et nyttig aktivitetstilbud som både gir dem verdifull erfaring til senere jobbsøking og et bedre nærmiljø enten fysisk eller sosialt. Opp i mot 50 eldre har mottatt hjelp av Ungdomsbasen i løpet av hele prosjektperioden. Det siste året fikk prosjektet særskilt gode tilbakemeldinger fra flere av brukerne. Dette ble oppnådd ved en gjennomgang av alle rutiner og prosedyrer knyttet til selve oppdraget hos de eldre rundt punktlighet, klarhet i oppdraget, kommunikasjon, bruk av utstyr og selve utførelsen samt måter å avgi rapport på etter fullført oppdrag. Enkelte ungdommer har holdt kontakt med sine brukere etter arbeidsperioden. Gjennom deltakelse i Tøyenpatruljen har ungdom fra området fått nye mestringmuligheter, en ny positiv gruppetilhørighet og anledning til å tjene egne lommepenger. Den kortsiktige effekten har vært triveligere uteområder og noe større grad av trygghet ved patruljens tilstedeværelse i nærmiljøet, og at flere ungdommer har konstruktive aktiviteter å bedrive. De langsiktige effektene er mestring, ansvarlighet og selvtilitt blant de ungdommene som deltar, som kan bidra til å redusere sjansene for utenforskap. Innhold og metodikk i begge prosjektene videreføres gjennom det ordinære tilbudet Ungdomsverkstedet i bydelen.

Tøyen timekred

Tøyen Timekred er et samarbeidsprosjekt gjennom BOSIN (Velferdsetaten) som startet i 2017, der bydelene Nordstrand og Gamle Oslo ved områdeløftet tester den lokale og tidsbaserte valutaen Timekred for å øke engasjement i frivillighet, deltakelse og opplevelser. TimeKred er spesielt rettet mot grupper som i utgangspunktet ikke oppsøker frivilligheten, eller som ikke har tilgang på de aktivitetene og opplevelsene som tilbys. Bydel Gamle Oslo fikk tildelt 300.000 kr til Tøyen Timekred og det gjennomføres av Nedenfra Ideelt AS. I 2018 kom kommunale gårdsstyrer inn som lokale tjenerpartnere som benyttet Timekred til å mobilisere barn og unge til dugnad for bomiljøet. TimeKred-katalogen hadde i 2018 brukerpartnere som Munchmuseet, Nordic Black Theater, Vålerenga og Nobels Fredssenter. Prosjektet overføres til linjetjenesten for lokalmiljø og folkehelse i 2019.

Tøyen fot og pedal

Prosjektet Tøyen fot og pedal var et forprosjekt for å arbeide frem nye måter å bedre forholdene for de miljøvennlige transportformene – bena, sykkel, rullebrettet, rullestolen, sparkesykkelen, bussen og banen. Prosjektet har bidratt til kunnskaps- og erfaringsinnhenting om samskaping med innbyggere og kommunale etater om muligheten for å skape en kultur for

sykkel og gange på Tøyen. Prosjekter som har målsetning om mer miljøvennlige transportformer og mobilitet krever imidlertid en strategisk tilnærming, og prosjektet har ikke hatt en organisatorisk rigg som har gitt det en tilstrekkelig tverretattlig forankring eller nødvendige ressurser for å lykkes. Bydelen har ikke mandat til å foreta endringer i det offentlige rommet for å bedre forholdene for syklistene eller fotgjengere, da det er Bymiljøetatens ansvar. Det var ikke etablert samarbeid med Bymiljøetaten for å få gjennomslag for ulike forslag. Tøyen fot og pedal ble avviklet som områdeløftprosjekt i første kvartal 2018.

Ung Arena (tidl. HeadSpace)

Ung Arena er et lavterskel drop in-tilbud for unge mellom 12 og 25 år som sliter med vanskelige tanker og følelser, gjerne knyttet til rus eller psykisk helse. Modellen baserer seg på samhandling mellom bydel og spesialisthelsetjenesten og har brukermedvirkning sterkt fremme i tenkningen. Videre baserer modellen seg på at både profesjonelle og frivillige arbeider sammen. Tilbudet er både et fysisk sted der ungdom kan snakke med helsesøster, psykolog eller erfaringskonsulenter, samt et tilbud på nett og telefon. Siden oppstarten av tilbudet i september 2016 har over 680 ungdommer besøkt Ung Arena. I tillegg har tjenesten vært i kontakt med ungdommer utenfor lokalet til Ung Arena, i form av skolebesøk og presentasjoner/workshop, stand, konferanser etc. Ung Arena samarbeider også tett med Nav, som har vært til stede på Ung Arena for å være tilgjengelige. Tilbakemeldingene fra ungdommene som har hatt samtaler med Nav er at det oppleves enklere å ta kontakt med hjelpeapparatet når de er til stede der ungdommene selv er, samt at de opplever å få konkret hjelp og svar. Bydelen er ut 2019 med på del-finansiering av Ung Arena, men tilbudet er i stor grad avhengig av ekstern finansiering, og det er derfor stor usikkerheter knyttet til videreføringer av tiltaket i sin helhet.

Individuell booppfølging og Prosjekt bomiljø

Målgruppen har vært beboere i kommunale gårder i Tøyen-området med ulik grad av og ulike typer utfordringer. Målet har vært å bedre bomiljøene i de kommunale gårdene både fysisk og sosialt gjennom ansvarliggjøring og stimulering av beboerne til bruk av egne ressurser, slik at de selv tar ansvar for bomiljøet. Prosjektene ble i 2017 slått sammen til ett. Tett individuell oppfølging og organisering av gårdsstyrer har vært viktige redskaper. Det har vært gjennomført mange fysiske tiltak, som for eksempel belysning, oppussing av oppganger og bakgårder. I tillegg har bomiljøprosjektet lagt til rette for deltakelse og medvirkning gjennom beboerorganisering, referansegrupper, sosiale møtepunkt, temakvelder og tilstedeværelse i gårdene for å få frem det beboerne er opptatt av. Prosjektet har jobbet frem en metode for bomiljøarbeid, der hovedelementene er brukermedvirkning, koordinering og tilstedeværelse. Det er i perioden etablert fem gårdsstyrer i samarbeid med Leieboerforeningen, og opprettet samarbeid med et allerede eksisterende. Ny metode for å drive bomiljøarbeid i de kommunale gårdene er tilbakeført til linja.

Bomiljøtilskudd

Bomiljøtilskudd er en tilskuddsordning rettet mot sameier, borettslag, organisasjoner og andre som jobber for gode bomiljø. Hensikten med ordningen er å kompensere for mangel på tilstrekkelige lek- og oppholdsarealer og møteplasser i det offentlige rom, ved å bidra til å skape trygge og gode bomiljøer, både fysisk og sosialt. Ordningen skal også bidra til økt samhandling og aktivitet i bomiljøene, ved at det er krav om at prosjektene skal søke å involvere så mange som mulig av beboerne. Søknadene behandles av Byrådsavdeling for byutvikling i samråd med programkontoret for områdeløftet. Ordningen stiller normalt krav om at søker selv bidrar med 50 prosent av tiltakets kostnader, men det har ved noen tilfeller blitt gitt inntil 70 prosent i tilskudd. Siden ordningen ble opprettet i 2016 har 68 ulike prosjekter mottatt støtte.

Forprosjekt Gode boliger for alle

Tøyen har komplekse utfordringer på boligmarkedet, knyttet til høy konsentrasjon av kommunale boliger, kraftig prisvekst i eiemarkedet, mange til dels useriøse småskalautleiere, mangel på leiligheter store nok til å ha mange barn og generelt liten stabilitet i beboermassen. Prosjektets mål var å undersøke hvilke innovative boligformer som kan passe for Tøyen og bydelen for øvrigs befolkning, og hvilke konkrete muligheter som finnes innenfor de fysiske og strukturelle rammene som er. Prosjektet resulterte i studien *Pilotbydel for gode boligsosiale løsninger*, som inneholder både presentasjoner av ulike innovative løsninger som er utprøvd i andre land, samt konkrete anbefalinger knyttet til adresser i Gamle Oslo. Publikasjon ble levert våren 2017. Kunnskapsgrunnlaget har vært tatt med i byrådets arbeid med en ny boligpolitikk for Oslo.

Barn som ikke møter på skolen

Barneskolene Vahl skole og Tøyen skole har begge utfordringer og bekymringer knyttet til at mange av elevene har særlig høyt fravær. Mange elever uteblir hele skoledagen ved eksempelvis legetime, og mange barn uteblir både kortere og lengre perioder i forbindelse med skoleferier. Høyt fravær i tidlig skolealder øker risikoen for frafall senere i løpet, og det er ofte et symptom på et større problem i hjemmet. I prosjektet har man avdekket en sammenheng mellom høyt fravær og meldinger til barnevernet. Prosjektets mål er å få foreldre til å se nytteverdien av gode rutiner som igjen gjør at fravær på barnetrinnet reduseres, noe som igjen bidrar til å redusere faren for at disse barna faller ut fullstendig senere i løpet. I prosjektet har det vært jobbet med tett oppfølging av de enkelte barn med deres familie, i form av hjemmebesøk, telefonsamtaler eller invitasjon til samtale ved skolen. Det har blitt opprettet egne jente- og guttegrupper for de barna det er knyttet særlig bekymring til, slik at disse følges ekstra godt opp. Prosjektet gjennomføres av miljøarbeidere og helsesøstre ved skolene, og lærdom fra prosjektet har ført til nye og bedre rutiner på skolene. Fra 2018 ble prosjektet slått sammen med «Tverrfaglig oppfølgingsteam 10-15 år», som er et prosjekt på Grønland. Læringen og metodene fra «Barn som ikke møter på skolen» har vært verdifulle også i arbeidet med barn som i

tidlig alder har kommet i kontakt med kriminelle miljøer, som er det oppfølgingsteamet, som består av skole, politi og barnevern, retter seg mot.

De utrolige årene

«De utrolige årene» (DUÅ) er et kompetansehevingsprogram rettet både mot barnehageansatte, ansatte i skolen og foreldre. Innholdet går på å styrke samspillet mellom barn og foreldre for å redusere utfordrende adferd i både barnehagen og i hjemmet, samt i siste instans forebygge oppdragervold, som barnevernet mottar en rekke bekymringsmeldinger knyttet til. Siden oppstart i 2015 har opplæring blitt gjennomført i alle kommunale barnehager innenfor områdeløftet. Det er også gjennomført 7 foreldreveiledningskurs med foreldre til 52 barn. På de siste kursrekkene har det vært ventelister, mye takket være jungeltelegraphen. Foreldre som har deltatt er svært fornøyde og sprer ordet i sine kretser. Tanken bak DUÅ er at barna skal møtes på samme gode måte og med samme strategier i barnehagen, uavhengig av hvem som jobber der. Målgruppen er først og fremst barn mellom tre og ni år, og ansatte ved Tøyen skole også fått tilsvarende opplæring. Resultatet har vært et lavere konfliktnivå, mindre negativ adferd og en mer positiv relasjon mellom voksne og barn når alle pedagoger og øvrig personell i barnehagene nå har en felles tilnærming til problemstillingene. At foreldre også velger å ta kurset, slik at barna møter de samme rammene også i hjemmet, gir ekstra gevinst.

Forprosjekt forebygging av frafall

Mens fullføringsratene (målt fem år etter oppstart av videregående opplæring) i Oslo de siste årene har vist en positiv utvikling, fra 74,4 prosent i 2013 til 78,8 prosent i 2017, er trenden i Bydel Gamle Oslo negativ. Det er lavere fullføringsrater i 2017 enn i 2013, henholdsvis 66,2 og 68,3 prosent. Hovedgrunnen til den negative utviklingen i Bydel Gamle Oslo er at stadig flere slutter underveis. Av de 231 elevene fra Bydel Gamle Oslo som startet i videregående opplæring i 2012 hadde 69 elever sluttet eller ikke bestått etter fem år. Det er også noen grunnskoleelever som aldri starter i videregående opplæring. Forprosjektet ble iverksatt for å belyse ulike hypoteser, sammenhenger og observasjoner i problemområdet på en mer dekkende måte.

Fremgangsmåten har vært litteratur- og dokumentgjennomgang samt metode-triangulering av tre ulike datasett: registerdata fra SSB, surveydata fra Ung i Oslo og intervjudata som ble samlet inn spesifikt til dette forprosjektet. Det ble vinteren 2017-2018 gjennomført en kvalitativ undersøkelse med en rekke intervjuer og dialoger med ungdom, foresatte og ansatte i førstelinjen om hvorfor bydelens ungdom avbryter eller aldri begynner i videregående opplæring. Informantene fra førstelinjen forteller at de møter stadig flere barn og unge med kjennetegn på levestress og traumatisk stress. De ser tydelige tegn på at dette minimerer mottakelighet for læring («læringsvindu») og former atferd når de settes under læringstrykk på skolen. Informantene undrer seg over at disse unge ofte tolkes som elever med atferdsproblemer, elever som må strammes opp eller sendes til spesialisthelsetjenesten.

Materialet tyder på at det er behov for å videreutvikle den psykologiske forståelsen av sammenhengene mellom læringsvindu og levekårsstress.

Forhold på familienivå pekes også på som avgjørende for ungdommenes skolegang: Manglende stabilitet i hjemmet, foreldre som ikke har funnet sin plass i samfunnet og/eller foreldre som ikke tør å snakke med skolen. Foresatte og ansatte understreker behovet for innsats som styrker relasjonene mellom skolehjem/foreldre-lærere. Samhandling og koordinering påpekes av informantene som sentrale virkemidler i forebygging og «reparasjon» av skolefravall, men oppsettene i tjenesteapparatene blir beskrevet som svært standardiserte. Informantene etterlyser fleksibilitet og økt fokus på brukermedvirkning og «en vei inn» i tjenesteapparatene. Rapporten anbefaler blant annet arbeid med å heve kvaliteten i barnehagene, styrke oppfølgingen i mellom barneskole- ungdomsskole og ungdomsskole-videregående opplæring, gjennomgå bydelens organisering av sine tjenester med henblikk på å styrke intern tjenestekoordinering og samarbeidet med parter som Utdanningsetaten, PPT, BUP, NAV, frivillig virksomhet og næringslivet, bygge opp flere konstruktive møteplasser for ungdom, styrke innsatsen i de kommunale utleieboligene for å skape trygge og stabile bomiljø for ulike beboergrupper og utvikle trygge uteområder og møteplasser.

På grunnlag av kunnskapsgrunnlaget etablerte bydel og Jordal skole samarbeidsprosjekt «Økt nærvær bedre gjennomføring» som avrundet konseptfasen med en kartlegging av elevenes behov, nåværende støtte/tilbud fra skole, bydelen og foreldre, og anbefaling om pilotering av mulige løsninger.

Flere av funnene og innsiktsarbeidet fra Jordal skole tas med inn i bydelens arbeid innenfor Delprogram oppvekst og utdanning i ny Oslo indre øst-satsing, mens arbeidet med trygge uteområder og møteplasser, arbeid med de kommunale utleieboligene og utvikling av konstruktive og støttende møteplasser skal ivaretas innenfor Delprogram nærmiljø.

Kvalitetskartlegging av barnehager

Andelen fattige barnehusholdninger i bydel Gamle Oslo er over 60 prosent høyere enn snittet i Oslo. Spesielt delbydelene Nedre Tøyen, Enerhaugen og Grønland ligger 150-175 prosent høyere på fattigdomsindekser enn bygjennomsnittet. Videre har bydelen svært høye befolkningsandeler med minoritetsbakgrunn (39 prosent) og kort botid. Flyttehyppigheten er også svært høy, spesielt på Grønland der 30 prosent av befolkningen er på flyttefot årlig enten innad i bydelen eller ut av bydelen. En av flyttetrendene er at nyankomne med storfamiliebakgrunn flytter til sentrumsnære Grønland som sitt første eller andre bosted i Norge, og så flytter videre ut av sentrumskjernen når de har tilpasset seg tilværelsen som kjernefamilie med barn i barnehage og på skole. Befolkningsgrunnlaget til barnehagene i de mest levekårsutsatte områdene i Bydel Gamle Oslo ser med andre ord ut til å fordre at de ansatte aktivt bruker levekårsbevissthet og

flerkulturelle innfallsvinkler i sitt arbeid med barna og deres familier. Barnehagene er for mange levekårsutsatte og flerkulturelle familier som må stimuleres til utvikling og rustes til helse, samfunnsdeltakelse, utdanningsløp og deltakelse i arbeidslivet den primære sosialiseringarenaen. Det er på denne bakgrunn gjennomført en kvalitetskartlegging av barnehagene på Tøyen og Grønland, der det er sett på rammene for bydelens barnehagedrift, barnehagedekning og pedagogtetthet, språkarbeid og samarbeid med skolene, barnehagenes bygninger og uteareal, fysisk aktivitetsnivå og kosthold.

Utredning og oppfølging av ungdom 18-30 år

Bakgrunnen for prosjektet var at Nav Gamle Oslo over tid hadde opplevd en pågang av unge voksne, med liten tilknytning til skole eller arbeidsliv, og som oppsøkte Nav for å søke økonomisk sosialhjelp og for å få hjelp til å finne egen bolig. Mange av disse hadde tilhørighet til tøyenområdet og hadde minoritetsbakgrunn. Det var ønskelig å kunne tilby disse ungdommene riktig bistand tidligst mulig og forhindre at de endte opp med lange karrierer i Nav-systemet. Målgruppen har vært personer i alderen 18-25 år. Brukerne har blitt fulgt opp i form av bistand til jobbsøking, veiledning knyttet til jobbsøknader og CV-er og oppfølging mot arbeid eller arbeidstrening. Ved hjelp av en dedikert prosjektansatt har Nav hatt kapasitet til å gi brukerne tettere og mer systematisk oppfølging enn det en ansatt i linja normalt har mulighet til. Erfaringer fra arbeidet med målgruppa viser at dette er en tidskrevende gruppe å jobbe med, da de har lite arbeidserfaring, det tar tid å opparbeide seg gode relasjoner med brukerne, mange mangler tro på at de kan komme seg i arbeid og en del har da også varierende oppmøte til avtaler. Gjennom prosjektet har bydelen blitt bedre kjent med behovene til arbeidsmarkedet og bedriftene i bydelen, og har etablert gode samarbeid med bedrifter om rekruttering av aktuelle kandidater fra Nav. Prosjektet har gitt Nav ny kunnskap og erfaring knyttet til hvordan de skal møte unge voksne, og bidro til at kontoret i 2017 på en god måte klarte å håndtere innføringen av aktivitetsplikten for målgruppa. Parallelt har kontoret deltatt i et prosjekt i regi av Forandringsfabrikken hvor unge voksne, «Nav-proffene», har delt erfaringer og gitt råd om hvordan Nav kan gi flere unge voksne den bistanden de ønsker og har behov for. Prosjektet hadde som mål å få til sømløse overganger mellom bydelstjenester (Nav, Senter for flyktningekompetanse og integrering og Senter for arbeid og kvalifisering). Arbeidsmetodikken er implementert i arbeidet til Publikumsområdet i Nav, gjennom at prosjektmedarbeider har gått tilbake til sin stilling i linja, og implementerer erfaringene fra prosjektet i det ordinære arbeidet.

Styrking av helsestasjoner og skolehelsetjenesten

I områdeløftperioden har midler fra Helsedirektoratet blitt benyttet til å styrke bemanningen på helsestasjonen og således hatt økt tilgjengelighet og dermed tidlig kontakt med nybakte foreldre og ekstra oppfølging av familier som trenger det. Helsestasjonen har kunnet tilby flere barselsbesøk fra jordmor hjemme innen tre dager etter hjemkomst. Jordmor har likevel ikke hatt

kapasitet til å besøke alle, og førstegangsfødende og andre med ekstra behov for oppfølging har blitt prioritert. Alle har imidlertid fått tilbud om hjemmebesøk fra helsesykepleier etter fødsel.

Økt fokus på psykisk helse og utvidet åpen helsestasjon har ført til en bedre oppfølging av familier innenfor andre tema enn kun de svangerskapsrelaterte. Mange har fått veiledning eller viderehenvisning fra helsestasjon om tema knyttet til Nav, skole og utdanning, bolig og barnehage.

Skolehelsetjenesten i bydelen er i perioden styrket med ekstra fysioterapeut og ekstra helsesøster og muliggjort økt tilstedeværelse for elevene. Det er også jobbet med ernæring for trinnene 3-5 i samarbeid med tannhelsetjenesten, samt opprettet egne grupper som jobber med overvektsproblematikk. Det er gjennomført undervisning i psykisk helse ved alle barneskoler og videregående skole i bydelen på hhv. 5. trinn og 1. og 2. trinn på videregående. Utvidet åpen helsestasjon har blitt videreført i linjen med nytt navn: Åpen Arena for barnefamilier i Bydel Gamle Oslo.

Store barnefamilier

I Bydel Gamle Oslo har en femtedel av barna foreldre som mottar økonomisk sosialhjelp. Dette utgjør nesten 2000 barn. 93 prosent av barna som er berørt av sosialhjelp i Gamle Oslo, har en eller to foreldre som er innvandrere. Prosjektet har rettet seg mot familier fra tøyenområdet som har hatt økonomisk sosialhjelp som hovedinntekt. Ved å rette seg mot familien som helhet og ikke enkeltsakene i Nav, har Nav fått bedre kunnskap om hva disse familiene har felles, avdekket manglende helhetlig oppfølging i egne systemer, vært i stand til å hjelpe barna inn i meningsfulle fritidsaktiviteter og forebygge at yngre søsken går i samme fotspor som sine eldre søsken, i de tilfellene der eldre søsken har tatt veien inn i en kriminell løpebane. Prosjektmedarbeiderne har i sine stillinger hatt en koordinerende rolle, og hatt tett samarbeid med SaLTO, forebyggende politi og barnevern. Erfaringene og kunnskapen fra prosjektet er tatt inn i Navs videre utvikling av arbeidet med utsatte familier.

Innsats overfor ungdom som faller ut av videregående skole/Unge voksne i Tøyenområdet⁵

Prosjektet gikk ut på å kartlegge, veilede og gi mulighet for aktivitet og økt samfunnsdeltakelse for unge som har falt ut av videregående opplæring. Målet var å få bedre kontakt med gruppen, øke forståelsen for omfanget av "dropouts" i bydelen og om konsekvensene frafall kan få på lang sikt, samt utvikle et bedre samarbeid mellom bydelen og de videregående skolene. Gjennom systematisk oppfølging av enkeltelevne er det avdekket systemiske utfordringer mellom etat/skole og bydel. Dette er knyttet til elementer som datagrunnlag, taushetsplikt, at bydelen

⁵ Prosjektet endret navn midt i prosjektperioden

har ansvar for sine innbyggere, mens skolene har elever fra hele byen og derfor ønsker likt tilbud for hele elevgruppen.

Det er avholdt flere og jevnlige samarbeidsmøter med videregående skoler i bydelen og det er etablert økt kontakt og tett samarbeid mellom prosjektmedarbeider og rådgivere om enkeltelever.

Det er gitt oppfølging i form av veiledning og bistand til jobbsøking, og tiltak i form av praksisplasser i ordinære bedrifter samt tiltaksplasser. Samarbeidet mellom ulike instanser i bydelen, med skolene og med kriminaltjenesten er styrket som følge av prosjektet. Mange av de som har fått individuell oppfølging er henvist fra kriminalomsorgen, og det er etablert en faggruppe på tvers i bydelen, med fokus på målgruppens behov for tilbud. Dette med mål om å koordinere tilbudene, bedre oversikten, ha felles utfordringsbilde, og erfaringsutveksling. Det er Alle 30 tjenestene i bydelen er klar over de ulike utfordringene, og problemstillingen er løftet som en av bydelens viktigste utfordringer

Styrking av utekontaktene

Det ble for satsingsperioden opprettet to ekstra utekontaktstillinger for å drive godt oppsøkende arbeid inkludert rekruttering til aktuelle tilbud som K1, Ungdomsverkstedet, Ungdomsbasen, Tøyen sportsklubb etc. Målet var å gjøre nærmiljøet trygt ved at det er synlige voksenpersoner ute, at uønsket adferd reduseres og at barn og ungdom ikke rekrutteres inn til rusomsetning. Utekontaktene felter i nærmiljøet og er til stede på ulike offentlige arrangementer, og har opparbeidet god kontakt med målgruppen. I samarbeid med SaLTo, politi og bydelen har utekontaktene bidratt til å fremskaffe en kontinuerlig oversikt over utsatt ungdom i bydelen. Denne kartleggingen har gjort arbeidet med grupperinger og enkeltungdom mer hensiktsmessig og målrettet. Det tverrfaglige samarbeidet har avstedkommet ny innsikt i hvilken grad oppfølgingen/tiltaket rundt ungdommen/ familien er koordinert/målrettet og gitt grunnlag for nye innspill opp i mot de aktuelle aktørene på tiltakssiden. Dette arbeidet har fortsatt inn i 2019 med et enda bedre utviklet kartleggingsverktøy og samarbeid i bydelen. Et betydelig antall ungdom på tiltaket Oppfølgingsteam 10-15 år er unge utekontakten først har etablert relasjon til. Det er også gjennom utekontaktene opprettet to arbeidsgrupper for ungdom:

- Fire ungdommer ble sysselsatt som barnekino-operatører på Aktivitetshuset K1. Barnekinoen ble organisert og gjennomført av disse under veiledning av en profesjonell filmregissør. Tilbudet ble gitt på søndager, én til to ganger i måneden. Ungdommene ble rekruttert av utekontakttjenesten og gitt muligheter for mestring og sosialisering. Siden tiltaket trakk et betydelig antall barn og foreldre (40-80 barn & foreldre) ble K1NO en

arena hvor ungdommene pådro seg mye positiv oppmerksomhet fra nærmiljøet; de jobbet på seg stolthet og bidro til et tryggere nabolag.

- 12 ungdommer ble gitt muligheten til å arbeide som butikkassistenter på ettermiddag-/kveldstid i nærmiljøet. To ganger i uken á tre timer var de utplassert på to ulike butikker hvor utpakking, plassering, opprydding og kundeveiledning var i fokus. Godt definerte arbeidsoppgaver og instruksjoner bidro til mye læring og mestring. Flere av disse ungdommene krevde meget tett oppfølging av arbeidsleder og assistent. Men med arbeidets natur, praktisk veiledning og motiverende samtaler fullførte de fleste.

Frontteam

NAV sosialtjenesten og Gamle Oslo barnevernstjeneste har kontakt med mange store barnefamilier i Tøyenområdet med sammensatte utfordringer, og et stort antall akuttsaker. Barnevernstjenesten har i snitt 50 akuttsaker i løpet av et år, NAV har et gjennomsnitt på 20 akuttsaker, og det oppstår akutte hendelser og kriser ved andre tjenestesteder som barnehager og helsestasjon. På bakgrunn av dette er det etablert et eget team bestående av barnevernspedagog og psykolog som kan gå inn i krisesaker umiddelbart og bistå ansatte i bydelen som allerede arbeider med disse familiene. Teamet kan benyttes av NAV og ulike tjenester i bydelen ved behov. Teamet er forankret under barnevernleder for å kunne inneha nødvendig myndighet i den grad teamet også brukes ved kriser i barnevernet. Samarbeid med teamet har bidratt til økt kunnskap og kompetanse knyttet til traume-sensitiv tilnærming, voldskompetanse og seksuelle overgrep i tjenesten. I 2018 har teamet deltatt på tverrfaglige møter, på åpen helsestasjon, på personalmøter i barnehager og på helsestasjoner, hatt flere møter med NAV, Råd- og veiledningstjenesten, psykisk helseteam, Senter for Flyktningekompetanse integrering og barneverntjenesten for å avklare behov for bistand og samarbeid. Etter hvert har teamet blitt mye brukt på ulike tjenestesteder, både i enkeltsaker og overfor ansatte. Det har vært en barnevernkonulent, en psykolog og en familieveileder som har vært inne i teamet i 2018. Kunnskapen om en traumesensitiv tilnærming er implementert i linja og i det tverrfaglige samarbeidet i bydelen for øvrig.

Programkontoret lokalt

Postene *Områdesatsing Tøyen (hovedprosjektet - tidlig)*, *Prosjektledelse*, *Programkoordinering og administrasjon*, *Kunnskapsinnhenting og -deling*, *Kommunikasjon og formidling*, *Programmedvirkning og innbyggerinvolvering* og *Sosialt utviklingsarbeid og entreprenørskap/Tøyen Unlimited* er alle knyttet til utvikling og gjennomføring av områdeløftets programplan, altså de ulike prosjektene som har inngått i områdeløftet, herunder prosjektledelse for flere prosjekter, koordinering, kommunikasjon og medvirkning.

Programkontoret har overordnet ansvar for koordinering av alle prosjekter og aktørene i prosjektene, økonomirapportering, oppfølging av prosjektledere i linja og generell ledelse.

Videre har de ansatte hatt ansvar for prosjektledelse på en rekke prosjekter, gjennomføring av medvirkningsarrangementer, vært sekretariat for Tøyenrådet, som ble erstattet av Lokalstyret for områdeløft Grønland og Tøyen etter utvidelsen i 2017, utvikling av nye prosjekter, behandling av søknader om aktivitetsmidler, gjennomføring av utendørsarrangementer, nettverksbygging, kontakt med media, arrangere ulike lanseringer, utforme informasjonsmateriell og filmer, ta i mot besøk fra andre byer, andre land eller fra statlig hold, oppfølging av partnerskapsavtaler og utvikling av sosialt entreprenørskap som lokal strategi mv.

Ved hjelp av at det har vært ansatt en dedikert ressurs til å jobbe med sosialt utviklingsarbeid og entreprenørskap, har organisasjonen og nabolagsinkubatoren Tøyen Unlimited blitt etablert. Tøyen Unlimited støtter lokale ildsjeler som har gode og innovative ideer for hvordan lokale utfordringer kan løses gjennom sosialt entreprenørskap. Foreningen var frem til 2017 en integrert del av områdeløftarbeidet, men er nå en selvstendig organisasjon. Tøyen Unlimited hjelper folk til å konkretisere ideen sin, utvikle den og til sist gjennomføre den, ved hjelp av ulike typer finansielle tilskuddsordninger, tilgang på kontorfellesskap og tilgang til mentorer. Flere av de sosiale entreprenørene som startet gjennom Tøyen Unlimited er i dag selvstendige bedrifter som lever av ideen sin, som Jobbsøkerhjelpen, Nedenfra, ByVerkstedet og Abloom.

Stedsanalyse Tøyen

En stedsanalyse er en grundig kartlegging av utfordringer og muligheter samt beboernes behov, ønsker og ressurser til forbedringer i nabolaget. Arbeidsforskningsinstituttet gjennomførte på oppdrag fra områdeløftet i 2015 en sosiokulturell stedsanalyse, der både sosiale og fysiske faktorer er omtalt. Stedsanalysen er et grunnlagsdokument for utviklingen av programmet, og brukes både som referanse for igangsetting av konkrete tiltak, men også som grunnlag for videre utforskning og utvikling av prosjekter.

Spredning av sosialt entreprenørskap

Jf. de gode erfaringene knyttet til nabolagsutvikling gjennom sosialt entreprenørskap omtalt over, ble det i 2018 satt av midler til kunnskapsoverføring og læring fra Tøyen til andre bydeler i Oslo og potensielt andre byer i Norge. Dette arbeidet var det av kapasitetshensyn ikke mulig å igangsette i 2018, og midlene overføres derfor til ny Oslo indre øst-satsing fra 2019.

Fagseminarer, interaktive verksted, kompetanseutvikling og gjennomføringskapasitet sentralt

I tillegg til ressurser ansatt for å gjennomføre områdeløftet lokalt, har Byrådsavdeling for byutvikling hatt ressurser tilsvarende en stilling til å koordinere arbeidet sentralt i kommunen, på tvers av byrådsavdelinger og etater samt opp mot staten. Stillingsressursen har blitt brukt til søknader og rapportering til staten, budsjettjustering av midler til prosjekter og generell økonomistyring sentralt, forvaltning av bomiljøtilskuddsordningen og kontakt med og bistand til

Bydel Gamle Oslo. Utvikling og oppfølging av Oslo kommunes områdepolitikk, vedtatt i 2017, har også ligget til byrådsavdelingen, sammen med kunnskapsoverføring på tvers av alle områdeløftene i Oslo kommune. Kompetansemidlene har blitt brukt til kurs, seminarer, kunnskapsinnhenting, litteraturgjennomganger, studieturer etc. for en rekke aktører som har deltatt i områdeløftet i tillegg til utvikling og tilpasning av program- og prosjektstyringsverktøyet Prosjektportalen, som ble innført som felles styringsverktøy i 2017.

Resultatmagasin Tøyen

I desember 2018 ble det i forbindelse med at områdeløftets femårsperiode gikk mot slutten, laget et magasin som går mer i dybden av noen av prosjektene som er gjennomført i områdeløftet. Hensikten med magasinet var å formidle hva som er gjort på en enklere måte enn årsrapportene gjerne gjør, samt å vise fram de mange ildsjelene på Tøyen, som har gjort prosjektene mulig. Midlene som gjenstår vil omdisponeres til nye prosjekter i ny Oslo indre øst-satsing.

Sluttrapport Tøyen

Det ble avsatt midler til å produsere en større sluttrapport, men produksjonen av resultatmagasinet har gjort at det ikke anses som nødvendig. Det er heller ikke ansett som nødvendig å bruke midler på grafisk design til dette formål. Midlene som gjenstår vil omdisponeres til nye prosjekter i ny Oslo indre øst-satsing.

Evaluerings av K1

Aktivitetshuset K1 er på mange måter en suksess, da Tøyen har fått sitt nabolagshus som er fylt med aktiviteter hele uka, fra morgen til kveld. Huset er imidlertid stort, og har store driftskostnader, i tillegg til at flerbruk medfører noen konflikter mellom brukergrupper. For at huset skal kunne driftes godt også i fremtiden, er det nødvendig å gå gjennom dagens modell og se på muligheter for å øke inntektene uten at det går ut over muligheten for lokale aktører til å tilby gratisaktiviteter til befolkningen. Denne potten ble i januar 2019 økt med 500 000 kr, jf. omtale av gjenstående midler under.

Midler som per 31.12.2018 ikke var fordelt til prosjekter

I 2018 ble det jobbet mye med å avslutte prosjekter hvis prosjektperiode løp ut den opprinnelige femårsperioden, og dermed ikke med å igangsette nye prosjekter. Da det ble klart at Oslo kommune og staten forlenger samarbeidet, startet planleggingen av nye tiltak og prosjekter. 4,05 mill. kr av de gjenstående midlene ble i desember 2018 søkt ut av Bydel Gamle Oslo til igangsettelse av arbeidet med planlegging av en fullstendig oppgradering av Gartnerløkka, til å øke omfanget av den planlagte evalueringen av Aktivitetshuset K1 samt til drift av programkontoret i første del av 2019, før en programplan for 2019 forelå. I tillegg ble det av disse midlene avsatt midler til videreføring av bomiljøtilskuddsordningen i ny Oslo indre øst-

Områdeløft Tøyen 2014-2018

satsing. Disse midlene er ikke omtalt da vedtaket ble fattet i januar 2019. De øvrige midlene som gjenstår overføres til ny Oslo indre øst-satsing.